

A close-up portrait of pianist Yoram Ish-Hurwitz. He has dark, curly hair and is looking directly at the camera with a neutral expression. He is wearing a dark-colored zip-up jacket with a white letter 'A' on the left chest. The background is a plain, light-colored wall.

Pianist
Yoram Ish-Hurwitz
Door Jasper van Vugt

Foto Rich Becker

**"Binnen de
klassieke muziek
kunnen we veel
leren van de
popcultuur"**

Om een nieuw publiek kennis te laten maken met het werk van componisten als onder meer Liszt en Albéniz, zoekt klassiek pianist Yoram Ish-Hurwitz naar vormen om de muziek toegankelijker te maken. Daarbij kijkt hij over de grenzen van zijn eigen genre.

"We kunnen het interview hiermee opnemen?" Yoram Ish-Hurwitz houdt zijn gloednieuwe iPhone 4 omhoog. Het is hetzelfde apparaat waarmee hij twittert en we deze interviewafspraken maakten. Elke nieuwe *follower* die via Twitter op de hoogte blijft van de bezigheden van de 42-jarige pianist krijgt een track van hem toegezonden. Het is slechts één van de verschillende manieren waarop hij geïnteresseerden kennis laat maken met zijn werk en ze op de hoogte houdt van zijn vele bezigheden. Dat is nodig ook, want als gerespecteerd pianist werkt hij vaak aan meerdere projecten tegelijk. Zijn cv is ronduit indrukwekkend. Hij begon zijn studie bij Danièle Dechenne en Jan Wijn op het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam, om vervolgens als eerste Nederlandse pianist ooit te gaan studeren aan de Juilliard School in New York bij de Hongaarse pianist György Sándor. Nadat hij deze studie had afgerond, werd hij opgenomen in de solistenklas van pianopedagoog Karl-Heinz Kämmerling in Hannover. In 1991 koos een internationale jury hem unaniem als winnaar van de *Jacques Vonk Prijs*. Sindsdien treedt hij veelvuldig op in Noorwegen, Duitsland, Slowakije, Italië, Tsjechië, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten en behoort hij sinds 2003 tot het selecte groepje Steinway Artists. Van zijn hand zijn acht cd's verschenen met werk van Chopin, Schubert, Liszt en Albéniz.

Popcultuur

Zijn status als internationaal gevierd en succesvol klassiek musicus weerhoudt hem er niet van om ook te ontdekken hoe andere muzikale disciplines te werk gaan. Zo deed hij vorig jaar mee met een groepsinterview bij Muziek Centrum Nederland, waar hij met singer-songwriter Lucky Fonz III en zangeres Wende Snijders aan tafel zat. Dat hij daar in gesprek was met twee muzikanten uit de wereld van de popmuziek was geen toeval. "Binnen de klassieke muziek kunnen we veel leren van de popcultuur", zegt hij. "De klassieke muziek kampt voor een bepaalde groep mensen met een imago probleem. De vorm waarmee klassiek wordt geassocieerd, spreekt hen niet aan. Dit alleen maar dankzij bepaalde ingesleten conventies en ouderwetse tradities die worden aangehouden. Dat is jammer, want daardoor missen ze iets wat hen misschien wel aanspreekt, namelijk de muziek zelf."

Daar wil hij graag verandering in brengen door geïnteresseerden te laten horen hoe prachtig klassieke werken kunnen zijn. Daarvoor zoekt hij naar manieren die de laagdrempeligheid en toegankelijkheid vergroten, in de hoop een nieuw publiek aan te trekken en vooroordelen over klassieke muziek weg te nemen. Als verleidingstactiek past hij de vorm aan waarin klassieke muziek meestal wordt gespeeld. Yoram: "Vaak is het een eenzijdig proces: mensen moeten de muziek maar snappen zoals het is. Dat is niet nodig. Als je mensen wilt bereiken die niet zijn opgegroeid in de cultuur van klassieke muziek, of niet bekend zijn met de muziek die je speelt, heb je vaak maar één kans. Ik verleid ze met de vorm en vervolgens hoop ik dat de inhoud aankomt. Daar is het me om te doen."

Synergie

Zo werkte hij voor zijn uitvoering van Liszt' driedelige pianocycclus *Années de Pèlerinage* samen met schrijver Frédéric Bastet en acteur Carel Alphenaar, die de poëzie en literatuur voordroegen die Liszt inspireerden bij het componeren van het stuk. Ook bij zijn volgende project *Iberia*, waarbij hij de complexe *Iberia Suite* van de Spaanse componist Isaac Albéniz uitvoerde, speelde hij met de vorm om zo de drempel te verlagen. Tijdens zijn research in Zuid-Spanje ging cineaste Jenneke Boeijink mee. Tijdens de uitvoering van *Iberia* werden tussen de twaalf verschillende impressies van het stuk de beelden vertoond die zij daar schoot, om zo context, inspiratiebronnen en sfeer te duiden. Met succes, zo blijkt uit de reacties na 33 goed bezochte optredens. Yoram: "Je hebt de normale manier van een concert geven en die werkt heel goed als je er mee bent opgegroeid. Met speciaal repertoire, zoals de complete *Années de Pèlerinage* of de *Iberia Suite*, is dat heel lastig omdat het andere eisen stelt aan de concentratie van het publiek. Als je een mooie maar complexe compositie voor het eerst hoort, heb je tijd nodig om het te verwerken. Alles wat nieuw is, kost energie. Vraagt dat te veel dan schiet het zijn doel voorbij. Door de muziek en film af te wisselen, krijg je een verfrissend en variërend effect. Het gevolg was dat mensen na een stuk film weer naar de muziek konden luisteren. De middelen moeten in dienst staan van de muziek en elkaar ook versterken zodat er een synergie tussen

de disciplines ontstaat." Desondanks is zijn aanpak niet zonder weerstand, al experimenteert het Concertgebouw in Amsterdam inmiddels ook met de vorm van concerten. Gezien de enthousiaste reacties heeft Yoram niet alleen het publiek aan zijn kant, maar ook de geschiedenis. "Liszt was de eerste die vond dat andere kunstvormen muziek konden inspireren en beïnvloeden."

Beatles

"Dat is nu heel normaal, destijds werd het hem niet in dank afgenomen. Die vermenging van vorm en inhoud werkt heel goed. Een vorm is ook maar een vorm. Het gaat om de inhoud, de muziek. Die verandert niet, is van zichzelf al goed genoeg. De concertvorm die meestal wordt gebruikt, is ook een keer ontstaan. Liszt was de eerste die volledige recitals in zijn eentje gaf. Daarvoor was het een potpourri van verschillende musici. Hij was de eerste echte popster die zei dat mensen voor hem kwamen en dat hij het hoofdprogramma moest zijn. Zoals meisjes flauwvielen bij The Beatles, deden ze dat bij Liszt ook." Van de inhoud van de composities blijft hij af. Ook de keuze voor de stukken die hij speelt is op basis van eigen interesse en niet op basis van praktische overwegingen. *Iberia*, dat bekendstaat als extreem veeleisend van de pianist en dat dankzij de exotische harmonieën overweldigend kan overkomen, koos hij omdat hij het een fascinerend en mooi stuk vindt. Onderschatten doet hij zijn publiek dan ook niet en hij richt zich niet op de grote massa. "Je wilt de kunst niet versimpelen, maar de mensen helpen stijgen naar het niveau van de muziek. Elly Ameling verwoordde het eens heel mooi. Toen iemand haar vroeg waarom er geen populairdere muziek werd geprogrammeerd om meer mensen te trekken, antwoordde ze: *Kunstenaars zijn er niet om zich te verlagen naar het publiek, maar om mensen op te tillen naar de muziek*. Je moet een manier vinden waarop de mensen de muziek wel begrijpen. Dat vergt van beide kanten iets. Heb je dat er niet voor over dan is dat voor beide partijen zonde. Je krijgt er heel veel voor terug als je maar een klein beetje moeite doet. Heb je eenmaal geproefd hoe mooi klassiek kan zijn, dan valt de rest plotseling tegen."

In 2011 speelt Yoram Ish-Hurwitz in verschillende zalen een reprise van de *Années de Pèlerinage* met radiopresentatrice en programmamaakster Aukelien van Hoytema als verteller. Zie zijn website voor speeldata en informatie: www.isb-hurwitz.nl